

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 563/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T a M trans spedition, s. r. o., Šarovce 545, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Kašuba spol. s r. o., Horná 41, Banská Bystrica, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 31 S 74/2016 z 24. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T a M trans spedition, s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. augusta 2017 faxom a 22. augusta 2017 poštou sa obchodná spoločnosť T a M trans spedition, s. r. o., Šarovce 545 (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 31 S 74/2016

z 24. apríla 2017 a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že správnu žalobou z 29. novembra 2016 sa sťažovateľka domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Slovenskej inšpekcie životného prostredia, ústredia – útvaru inšpekcie ochrany ovzdušia so sídlom v Bratislave č. 23 950 008 16/6288-29103/Ver z 21. septembra 2016, ktorým potvrdila rozhodnutie Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Inšpektorátu životného prostredia Žilina, č. 23952009916/3583-17777/Gal z 8. júna 2016 o uložení pokuty podľa § 30 ods. 2 písm. b) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov v sume 1 000 € v súvislosti s porušením povinnosti vyplývajúcej z § 14 ods. 3 citovaného zákona. Napadnutým uznesením krajský súd (prostredníctvom senátu) podľa § 14 v spojení s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) zastavil konanie o správnej žalobe z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku v sume 70 € v 10-dňovej lehote určenej vo výzve krajského súdu z 20. decembra 2016, ktorú právny zástupca sťažovateľky prevzal 16. januára 2017. Uvedené rozhodnutie krajského súdu prevzal právny zástupca sťažovateľky 12. júna 2017 a ešte v ten istý deň poštovým poukazom zaplatil súdny poplatok za správnu žalobu, o ktorej skutočnosti listom z 27. júna 2017 informoval aj krajský súd a v ktorom ho súčasne požiadal o zrušenie napadnutého uznesenia odvolávajúc sa na znenie § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch (účinné do 30. júna 2016, pozn.), podľa ktorého prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

3. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že na jej žiadosť o zrušenie napadnutého uznesenia krajský súd dosiaľ nereagoval, a keďže v zmysle poučenia proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok, je presvedčená, že ním došlo k porušeniu jej v záhlaví označených základných práv a slobôd, „*nakoľko v dôsledku takéhoto postupu a rozhodnutia krajského súdu nemožno vecne prejednať... žalobu*“. Na podporu svojich argumentov k sťažnosti pripojila uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 24 S 87/2016

z 24. mája 2017, ktorým v obsahovo identickej veci sťažovateľky (prostredníctvom senátu) rozhodol tak, že svoje prechádzajúce uznesenie sp. zn. 24 S 87/2016 z 13. januára 2017 o zastavení konania o správnej žalobe pre nezaplatenie súdneho poplatku zrušil na základe § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, keďže považoval za preukázané, že *„následne žalobca dňa 21. 02. 2017 zaplatil súdny poplatok za podanú žalobu vo výške 70,- Eur na účet súdu“*.

4. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní návrhu na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

5. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd

pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). V tejto súvislosti ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity totiž okrem iného reflektuje princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

6. Ústavný súd konštatuje, že námietku sťažovateľky týkajúcu sa skutočnosti, že krajský súd na jej žiadosť o zrušenie napadnutého uznesenia z 27. júna 2017 dosiaľ nereagoval (bod 3), nepovažuje za taký dôkaz v zmysle § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý by vzhľadom na uplynutie krátkej doby od doručenia tejto žiadosti krajskému súdu bez akýchkoľvek pochybností vylúčil možnosť prieskumu napadnutého uznesenia krajského súdu v rámci správneho súdnictva.

7. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľka mu sťažnosť predložila v čase, keď bol § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch novelizovaný zákonom č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela zákona o súdnych poplatkoch“), pričom v zmysle jeho prvej vety prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2. Z § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch pritom vyplýva, že pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak

- a) už začal konať vo veci samej,
- b) došlo k rozšíreniu žaloby, rozšíreniu návrhu, k podaniu vzájomnej žaloby alebo vzájomného návrhu v tej istej veci po tom, ako začal konať vo veci samej,
- c) žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- d) vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia,
- e) do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku bol podaný návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorému súd vyhovel; ak súd návrhu vyhovie len sčasti, vyzve poplatníka na zaplatenie súdneho poplatku v takom rozsahu, ktorého sa oslobodenie netýka.

8. Novela zákona o súdnych poplatkoch tak reagovala na problém súvisiaci so znením § 10 ods. 3 a 6 zákona o súdnych poplatkoch, ktorý rátať s možnosťou zaplatenia súdneho poplatku do konca lehoty na podanie odvolania a nastal po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku (1. júla 2016, ďalej len „SSP“), keďže § 25 SSP v správnom súdnom konaní vylučoval použitie ustanovení o opravných prostriedkoch podľa Civilného sporového poriadku vrátane odvolania. Do účinnosti novely zákona o súdnych poplatkoch (30. júna 2017) tak bolo najschodnejším riešením, aby uznesenie o zastavení konania vydával vyšší súdny úradník v zmysle § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov. Ak takéto uznesenie vyšší súdny úradník vydal, bola proti nemu prípustná sťažnosť v zmysle § 152 a nasl. SSP.

9. Ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zverená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý už napr. v rozsudku sp. zn. 1 Cdo 185/2006 z 1. októbra 2013 vyslovil, že je tým orgánom verejnej moci, ktorý „*ex lege* sleduje a vyhodnocuje právoplatné rozhodnutia súdov v občianskom súdnom konaní a na ich základe, v záujme jednotného rozhodovania súdov, zaujíma stanoviská k ich rozhodovacej činnosti vo veciach určitého druhu alebo charakteru, a tak predurčuje ich následný postup aj v iných obdobných veciach“, pričom „ak bol k určitej právnej otázke vyslovený právny názor v stanovisku najvyššieho súdu,

sú všetky sudy všeobecných súdov, vrátane samotného najvyššieho súdu, povinné pri svojom rozhodovaní z neho vychádzať, lebo stanovisko je pre ne záväzné“.

10. Zákonnou podmienkou využitia právomoci jednotlivých kolégií najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona o súdoch je zistenie, že došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach senátov toho istého kolégia. Cez túto podmienku zjednocovacia právomoc kolégií najvyššieho súdu prirodzene napĺňa stabilne judikovanú požiadavku ústavného súdu, podľa ktorej k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99).

11. Netreba však opomínať, že vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí (čl. 144 ods. 1 ústavy, m. m. III. ÚS 595/2012).

12. Rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému, resp. každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Beian v. Rumunsko zo 6. 12. 2007).

13. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojich v záhlaví označených základných práv a slobôd napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017